

Συνταγματική Αναθεώρηση Τώρα

Πέτρος Ι. Παραράς

I. Δεν είναι λίγες οι ημερίδες που αφιερώθηκαν μέχρι τώρα στην ανάγκη αναθεώρησης του Συντάγματος, με προτάσεις που καλύπτουν σχεδόν όλες τις διατάξεις του. Παρακολουθώντας τις εκδηλώσεις αυτές, έχω συγκρατήσει δύο τάσεις, επαναλαμβανόμενες από τους περισσότερους ομιλητές.

Πρώτον, ότι για τη δεινή οικονομική κρίση που έχει επικαθήσει στη χώρα μας φταίει το Σύνταγμα και, δεύτερον, πρέπει άμεσα να το αναθεωρήσουμε, έτσι ώστε το νέο κείμενο να αποτρέψει στο μέλλον μια νέα εξαθλίωση της ελληνικής κοινωνίας, στην οποία την κατάντησε τώρα το πολιτικό προσωπικό με την καλπάζουσα ανεργία, τη διαγραφή των κοινωνικών δικαιωμάτων, τη διάχυτη διαφθορά σε όλες τις κατηγορίες αξιωματούχων, αλλά και την απομείωση της εθνικής μας κυριαρχίας και αξιοπρέπειας.

Ως προς την πρώτη διαπίστωση, η απάντηση είναι ότι για τα χάλια της οικονομίας μας δεν φταίει, βέβαια, το Σύνταγμα, αλλά οι ασκούντες την εξουσία που με τις πράξεις και παραλείψεις τους ζημίωσαν ανεπανόρθωτα τα οικονομικά της Χώρας, παραβιάζοντας συνεχώς το Σύνταγμα. Όμως, όχι οι λέξεις αλλά οι πράξεις ευθύνονται για τις όποιες ανεπιθύμητες καταστάσεις.

Ως προς δε την αναθεωρητική βουλιμία, στην οποία όμως αποτυπώνεται και το ιδεολογικό στίγμα του καθενός, να σημειωθεί ότι η παρούσα σύνθεση της Βουλής καθιστά απίθανη τη συμφωνία 180 βουλευτών για το πλείστο των προτεινομένων αλλαγών. Αυτές μπορούν, βέβαια, να προχωρήσουν με την υπάρχουσα συγκυβερνητική πλειοψηφία (153 βουλευτές), αλλά στην επόμενη Βουλή, που όπως φαίνεται θα αποτελείται από εκπροσώπους τουλάχιστον ίσου αριθμού κομμάτων όπως και τώρα, θα είναι εξ ίσου δυσεύρετες ομονοούσες πλειοψηφίες 180 βουλευτών, όπως αξιώνει το άρθρο 110Σ. Προτείνεται, δε, η αναθεώρηση των περισσότερων διατάξεων, αλλά και η προσθήκη νέων, για τις οποίες όμως αρκεί κοινός νόμος. Είναι καταφανής, λοιπόν, η επιθυμία να αναθεωρηθούν σχεδόν τα πάντα, από τα πιο σημαντικά έως και τα ασήμαντα. Φρονώ όμως ότι η προσπάθεια αυτή θα αποτύχει, αφού παρόμοιες προτάσεις είχαν απορριφθεί και στο παρελθόν, όπου μάλιστα η οξύτητα μεταξύ κυβέρνησης και αντιπολίτευσης δεν ήταν τόσο έντονη όπως τώρα.

II. Αν θέλουμε, λοιπόν, να γίνει πράγματι κάποια αναθεώρηση και να μην αρκεσθούμε σε επικοινωνιακές εξαγγελίες, οφείλουμε να περιορισθούμε στην αναθεώρηση μόνον εκείνων των διατάξεων, για τις οποίες ήδη διαφαίνεται μια θετική στάση από τα κόμματα της Βουλής και για τις οποίες υπάρχει γενική κατακραυγή στην κοινωνία ότι πρέπει να καταργηθούν, ενόψει και των πρόσφατων αποκαλύψεων για ατασθαλίες υπουργών που μπεινοβγαίνουν σε φυλακές και δικαστήρια, εξευτελίζοντας κάθε θεσμό.

Η πρόταση λοιπόν αναθεώρησης πρέπει να στοχεύει μόνον:

α) Στην κατάργηση του άρθρου 86Σ, ώστε για την ποινική δίωξη των υπουργών να εφαρμόζονται οι κοινές για όλους διατάξεις.

β) Στην κατάργηση του άρθρου 62Σ που καθιερώνει την βουλευτική ασυλία και την αδυναμία ποινικής δίωξης του βουλευτή για πράξεις που δεν σχετίζονται με την άσκηση των καθηκόντων του. Εν προκειμένω, υπάρχει και υποχρέωση να καταργηθεί η διάταξη αυτή ενόψει πάγιας νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Cordova κ. Ιταλίας 2003, Συγγελίδης κ. Ελλάδα 2010) που δέχεται την πρόταξη της βουλευτικής ασυλίας κατά του αιτούντος την δίωξη,

αλλά μόνον εφόσον η ασυλία αναφέρεται σε πράξεις σχετικές με την άσκηση των καθηκόντων του, και

γ) Στην τροποποίηση του άρθρου 32Σ με την αποσύνδεση των βουλευτικών εκλογών από την διαδικασία ανάδειξης του Προέδρου της Δημοκρατίας (του οποίου άλλωστε ο ρόλος μετά την αναθεώρηση του 1986 είναι απλώς διακοσμητικός), ώστε αυτός να εκλέγεται πάντοτε από την υφιστάμενη Βουλή με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών που σε κάθε περίπτωση την έχει η κυβέρνηση. Όποια λοιπόν κυβέρνηση είναι στην εξουσία βγάζει και ΠτΔ. Έτσι αποφεύγεται η ηθελμημένη διάλυση της Βουλής με την άρνηση της αντιπολίτευσης να ψηφίσει τον οποιοδήποτε για ΠτΔ, όταν μάλιστα η άρνηση αυτή εκβιαστικά προαναγγέλλεται αρκετούς μήνες πριν από τη λήξη της προεδρικής θητείας, όπως στην περίπτωση του Γ. Παπανδρέου το 2009.

III. Επειδή λοιπόν στο πρωτοχρονιάτικο μήνυμά του ο πρωθυπουργός αναφέρθηκε και πάλι στην ανάγκη αναθεώρησης του Συντάγματος, τώρα είναι η ευκαιρία να ξεκινήσει, εντός του Ιανουαρίου, η διαδικασία για την εύκολη αυτή αναθεώρηση, ώστε να έχει ολοκληρωθεί, στο στάδιο της παρούσης Βουλής, μέχρι το τέλος Απριλίου, όπως προβλέπεται στο άρθρο 110Σ. Κερδίζει τις εντυπώσεις όποιος προλάβει να προτείνει πρώτος τις παραπάνω αναγκαίες αλλαγές... Όπως δε τονίζεται στο κύριο άρθρο της “Καθημερινής” (22.12.2013) : «Τίποτα δεν εξοργίζει τους Έλληνες πολίτες περισσότερο από τις συνταγματικές διατάξεις περί ευθύνης των υπουργών».

Όποιο λοιπόν κόμμα εναντιωθεί στις παραπάνω τρεις προτάσεις, εκτίθεται πολιτικά και ο καθένας μπορεί να βγάλει, εύκολα, τα συμπεράσματά του από την άρνηση αυτή.

IV. Και επειδή αρκετοί θα αντιτείνουν ότι έτσι απομακρύνεται ακόμη περισσότερο ο χρόνος (πενταετία μετά την επόμενη Βουλή) για την κατοχύρωση στο Σύνταγμα και άλλων αναγκαίων ρυθμίσεων, όπως ασυμβίβαστο βουλευτή-υπουργού, συνταγματικό δικαστήριο, ιδιωτικά πανεπιστήμια, μόνιμοι υφυπουργοί κλπ. (βλ. το ρεπορτάζ της Έλλης Τριανταφύλλου στην “Καθημερινή” της 5 Ιαν. 2014), προτείνω να ερμηνεύσουμε την παράγρ. 6 του άρθρου 110Σ (το οποίο δεν αναθεωρείται διότι «αυτοπαραπέμπεται» στις μη αναθεωρητέες διατάξεις) ότι εννοεί την υποχρεωτική πάροδο πενταετίας μόνον για τις διατάξεις εκείνες που πρόσφατα αναθεωρήθηκαν, ενώ για όλες τις άλλες η επόμενη Βουλή μπορεί να ξεκινήσει την διαδικασία αναθεώρησης, αφού γι’ αυτές η πενταετία έχει προ πολλού συμπληρωθεί. Δηλαδή η επόμενη Βουλή μπορεί να επικυρώσει τις αναθεωρητικές προτάσεις της παρούσης Βουλής και στη συνέχεια να προτείνει την αναθεώρηση άλλων διατάξεων που θα παραπεμφθούν στην μεθεπόμενη Βουλή. Έτσι, το μεν άρθρο 110Σ υποχρεωτικώς τηρείται αλλά καθίσταται περισσότερο ευέλικτο, το δε Σύνταγμα παύει να είναι κατ’ ουσίαν απολίθωμα και εκσυγχρονίζεται συντομότερα.

Ο Πέτρος Ι. Παραράς είναι
καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου
επίτ. αντιπρόεδρος ΣτΕ